

YTTRANDE
2018-08-29

Dnr
Ku2018/00773/KO

Betänkande Konstnär – oavsett villkor? (SOU 2018:23) (Dnr Ku2018/00773/KO)

Stiftelsen Konsthantverkscentrum lämnar nedan sitt yttrande om rubricerad betänkande med fokus på det som tas upp om centrumbildningarna. I övrigt hänvisar och stödjer Konsthantverkscentrum Konstnärernas Riksorganisations remissvar. Konstnärernas och industriformgivarnas förbund (KIF) är Konsthantverkscentrums instiftare och gick för ett par år sedan samman med Konstnärernas Riksorganisation till en organisation.

Sammanfattning

Konsthantverkscentrum delar betänkandes sammanfattning att en utökad satsning på centrumbildningarna bör göras och att anslaget ökas för att ge större möjlighet att arbeta mer för de fria utövarna inom fältet.

Avsnitt 8.7 Länkar mellan konstnärer och arbetsmarknaden

Centrumbildningarnas arbetsförmedlande uppgift kännetecknas av en stor variation hur den utförs beroende på anpassning till medlemmarnas behov. Hos centrum-bildningar får medlemmar arbetsförmedlande stöd utan att vara registrerade som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen.

Avsnitt 8.7.2 Centrumbildningarna

Utredningen har noterat att centrumbildningarna skiljer sig åt i fråga om såväl organisationsform som inriktning och sätt att förmedla uppdrag. Skillnaderna bottnar i det faktum att olika konstnärliga disciplinerna har olika behov och att centrum-bildningarna på skilda sätt anpassar sig efter dem.

Konsthantverkscentrum ser vikten av den regionala närvaron som vi bedriver i region Skåne och Västra Götalandsregion som mycket betydelsefull och att det skapar större förutsättningar att arbeta nära sina medlemmar och vara relevanta för dem. Kultursamverkansmodellen bidrar till regional närvaro och det är Konsthantverkscentrums ambition att verkar regionalt och/eller interregionalt på flera platser i landet.

Att se centrumbildningarna som konkurrenshämmande till Arbetsförmedlingen och andra aktörer är mycket olyckligt. För den konstnärliga sektorn behövs stöd av flera slag och genom flera kanaler för att nå uppdragsgivare och kunder.

Bidragsnivån till centrumbildningarna har legat oförändrat under många år. Kostnader för personal och lokaler stiger dock varje år och urholkar verksamhetens möjligheter.

9.3.1 Allmänt om utbildningssystemet

Konsthantverkscentrum delar inte utredningens syn på att det inte behövs några större förändringar av utbildningarna. *Nationell agenda för företagsutveckling av området slöjd, konsthantverk och småskalig designproduktion* tillkom 2015 i dialog mellan myndigheterna Tillväxtverket och Nämnden för hemslöjdsfrågor och branschorganisationerna Stiftelsen Konsthantverkscentrum, Sveriges Konsthantverkare och Industriformgivare (KIF) (nu Konstnärernas Riksorganisation), Sveriges designer (nu Design Sweden) och Svensk Form och pekar ut insatser som möjliggör för företagande och skapande praktik att fungera tillsammans. En av insatserna rör utbildningssystemet och föreslår att de konstnärliga högskolorna säkerställer en hög utbildningsnivå i företagande med utgångspunkt i skapande praktik:

”Tidigare gjorda undersökningar fastslår att de konstnärliga branscherna är de som till störst andel startar egna företag, jämfört med andra yrkesgrupper. Det är nästan övervägande enmansföretag som startas i syfte att bedriva konstnärlig verksamhet. Studenter bör få en adekvat utbildning i företagande anpassad till de konstnärliga förutsättningarna för att kunna verka självständigt, leva på sitt yrke och ta makten över sitt yrkesliv efter avslutad utbildning.”

9.4.1 Allmänt om arbetsmarknaden för konstnärer

Konsthantverkscentrum intygar att digitaliseringen har medfört förändringar för den konstnärliga sektorn och har som organisation arbetat för att ge medlemmar möjlighet till anpassad vidareutbildning till följd av det och som ett led att nå arbetsmarknaden den digitala vägen. Konsthantverkscentrum delar utredningens åsikt att stärka konstnärernas länkar till arbetsmarknaden genom centrum-bildningarna.

9.4.7 Konstens behov av mellanhänder

Som centrumbildning utgör Konsthantverkscentrum en av de mellanhänder som utredningen ser att behovet av har ökas för och välkomnar utredningens förslag om att stärka bidragen till centrumbildning.

Vad beträffar förslaget om en allians för upphovsmän delar vi utredningens åsikt att en djupare analys måste vidtas för att avgöra modellen för en sådan och om alla grupper av upphovsmän har behovet av en alliansform.

Konsthantverkscentrum anser att en viss kunskapsdelning mellan centrum-bildningarna kan vara av nytta, primärt när det gäller organisatoriska och administrativa rutiner. Vad gäller arbetsförmedling och kompetensutveckling skiljer sig villkoren för de olika centrumbildningarnas yrkesgrupper åt ganska dramatiskt. Här ser vi färre samordningsfördelar. Däremot ser vi en nytta i ett utökat samarbete mellan Konsthantverkscentrum, landsting och regioner.

9.5.2 Konstnärernas förutsättningar att verka i regionerna

Konsthantverkscentrum kan klart se i sin medlemskår att flest utövare finns i regionerna med storstäder som Västra Götalandsregionen, region Skåne samt

Storstockholmsområdet därutöver är fördelningen tätare i södra än i norra Sverige. Västra Götalandsregionen och region Skåne är de som först börjat arbeta i Kultursamverkansmodellen för det konstområdet som Konsthantverkscentrum verkar för. Vi ser positivt på att vårt område nu succesivt får en plats i andra regioners kulturplaner vilket kommer att bidra till att utövare kan verka och bosätta sig mer utanför storstadsområdena men naturligtvis också gynna området i stort regionalt då det uppmärksammas och synliggörs med andra kulturformer.

9.11.2 pris- och löneomräkning

Konsthantverkscentrum välkomnar förslaget.

10.1.1 Utredningens förslag

Konsthantverkscentrum välkomnar förslaget om ett ökat och breddat uppdrag för centrumbildningarna och vill även betona vikten av en förbättrad ersättning inom ramen för MU-avtalet (se även Konstnärernas Riksorganisations remissvar).

10.1.12 Alternativa lösningar

Konsthantverkscentrum kan av utredningen att döma konstatera att centrumbildningarna bidragit till att 1990-talets kulturpolitiska insatser fallit ut väl då syftet varit att minska konstnärernas a-kassa.

Remissvaret är sammanställt i samråd med Stiftens Konsthantverkscentrums styrelse och i dialog med Konstnärernas Riksorganisation.

Mari-Louise Franzén
Verksamhetsledare
Stiftelsen Konsthantverkscentrum

Bilaga: Nationell agenda för företagsutveckling av området slöjd, konsthantverk och småskalig designproduktion.